

Sygn. akt II USK 590/21

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania M. B.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W.
o emeryturę policyjną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 22 września 2022 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 lutego 2021 r., sygn. akt III AUa 3/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od odwołującego się na rzecz Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 23 lutego 2021 r., sygn. akt III AUa 3/21 Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację odwołującego się M. B. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 2 listopada 2020 r., sygn. akt XIV U 2813/19, którym Sąd pierwszej instancji oddalił odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Warszawie z 15 lutego 2019 r.

Decyzją z 15 lutego 2019 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na podstawie art. 10 ust. 2

ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2019 r., poz. 288) stwierdził ustanie M. B. z dniem 29 października 2018 r. prawa do policyjnej emerytury i postanowił wstrzymać od 1 marca 2019 r. wypłatę policyjnej emerytury, z uwagi na skazanie ubezpieczonego prawomocnym wyrokiem za popełnienie przestępstwa z art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 1 k.k. Ponadto, decyzją z 15 lutego 2019 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji stwierdził ustanie M. B. z dniem 29 października 2018 r. prawa do policyjnej renty inwalidzkiej.

Odwołania od obu decyzji złożył M. B., zaskarżając je w całości i zarzucając im naruszenie prawa materialnego tj. art. 10 ust. 2 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie. Odwołujący się podnosił, że wyrokiem Sądu Rejonowego w Koszalinie z 31 października 2017 r. sygn. akt II K 245/15 został uznany za winnego zarzucanych mu czynów, które nie zostały popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych. Odwołujący się zarzucił również organowi rentowemu naruszenie prawa materialnego tj. art. 39 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, tj. przyjęcie przez organ jakoby na gruncie niniejszej sprawy zaistniała przesłanka wygaśnięcia prawa do policyjnej emerytury i renty, a także błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu przez organ, że ubezpieczony został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych, a w konsekwencji naruszenie prawa materialnego, tj. art. 45 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy poprzez jego niewłaściwe zastosowanie tj. wstrzymanie przez organ rentowy wypłaty policyjnej emerytury. Odwołujący się wniósł o uchylenie zaskarżonych decyzji w całości i umorzenie postępowania w przedmiocie ustania prawa do policyjnej emerytury i policyjnej renty inwalidzkiej przysługujących odwołującemu się oraz o wznowienie wypłaty policyjnej emerytury na rzecz odwołującego się.

W odpowiedzi na odwołania Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wniósł o ich oddalenie.

Wyrokiem z 2 listopada 2020 r., sygn. akt XIV U 2813/19 Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił odwołania M. B. od obu decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Apelację od tego wyroku wniósł odwołujący się, zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych oraz naruszenie art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji w zw. z art. 10 ust. 2 ustawy z 18 lutego 1994 r. o Zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...); art. 2 Konstytucji RP w zw. z art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej; art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej; art. 39 ust. 1 pkt 5 ustawy zaopatrzeniowej, a także art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej.

Sąd Apelacyjny uznał apelację za nieuzasadnioną w konsekwencji oddalając ją.

Sąd drugiej instancji wskazał, że Sąd pierwszej instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął za własne, uznając jednocześnie, że zarzut błędu w ustaleniach faktycznych był nieuzasadniony. Sąd odwoławczy podniósł, że M. B. uzyskując dane z systemu KSIP nie był upoważniony do ich pobrania i faktycznie korzystał ze zwolnienia lekarskiego. Jednak jako funkcjonariusz Policji korzystał z systemu dostępnego tylko do wykonywania czynności służbowych. Słusznie Sąd pierwszej instancji podkreślił, że czyn określony w art. 231 § 1 k.k. to przestępstwo, które może być popełnione wyłącznie przez funkcjonariusza publicznego. Odwołujący się popełnił przestępstwo w związku z wykonywaniem czynności służbowych, bowiem do zdobycia informacji posłużył się uprawnieniami, które uzyskał w związku ze stanowiskiem służbowym.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji dokonując prawidłowej analizy materiału dowodowego i niewadliwych ustaleń stanu faktycznego właściwie zastosował przepisy prawa materialnego, w szczególności art. 10 ust. 2, art. 39 ust. 1 pkt 5 i art. 45 ust. 1 ustawy z 18 lutego 1994 r. o Zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej. Zarzuty dotyczące naruszenia wyżej wskazanych przepisów prawa materialnego osadzone były na

twierdzeniu strony odwołującej się, że M. B. nie został skazany za przestępstwo popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych. Sąd drugiej instancji wyjaśnił jednak, że czyny których dopuścił się M. B. i za które został prawomocnie skazany wyrokiem karnym, stanowiły przestępstwo które może być popełnione tylko przez funkcjonariusza publicznego i tylko w związku z wykonywaniem czynności służbowych. Sąd pierwszej instancji będąc związanym karnym wyrokiem skazującym, prawidłowo doszedł do przekonania, że doszło do wygaśnięcia prawa M. B. do obu świadczeń.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, orzeczenie w tym przedmiocie nie prowadzi jednocześnie do naruszenia przepisów Konstytucji RP w szczególności art. 2 i 67 § 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Z uwagi na utratę uprawnień do świadczeń z systemu zaopatrzenia społecznego funkcjonariuszy, odwołujący się uzyska świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Nie zostanie więc pozbawiony środków zapewniających utrzymanie. Będą one wypłacane z innego systemu i na innych zasadach. Skoro odwołujący się został prawomocnie skazany wyrokiem karnym, to w oparciu o przepis art. 10 ust. 2 ustawy utracił prawo do zaopatrzenia emerytalnego. Niemniej jednak, z uwagi na obowiązujące przepisy Konstytucji i wynikające z nich zasady (zasady demokratycznego państwa prawa i zaufania obywateli do państwa) nie został pozbawiony całkowicie uprawnień do zaopatrzenia społecznego. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego system zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy służb mundurowych uznawany jest za szczególny rodzaj ustawowego przywileju w porównaniu z powszechnym systemem ubezpieczeń (por. zwłaszcza uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 29 kwietnia 2008 r., P 38/06, OTK ZU 2008 nr 3A, poz. 46). Odrębności dotyczą zarówno sposobu określenia przesłanek, których spełnienie jest konieczne dla uzyskania prawa do emerytury, ustalania podstawy wymiaru emerytury oraz wysługi emerytalnej. Są to rozwiązania znacznie korzystniejsze od obowiązujących w powszechnym systemie ubezpieczeniowym, a uzasadnione szczególnym charakterem służby, któremu powinien jednak odpowiadać szczególnie odpowiedzialny sposób jej wykonywania, wolny od naruszania przepisów prawnokarnych. Szczególny charakter służby funkcjonariusza nie oznacza, co wywiódł Trybunał w w/w wyroku z 29 kwietnia 2008 r., że ustawodawca ma

obowiązek „gwarantować” objęcie świadczeniami emerytalno-rentowymi z systemu „mundurowego” każdego funkcjonariusza i w każdym wypadku – w tym także osób, których służba nie przebiegała w sposób nienaganny, w szczególności skazanych za pospolite, dokonane z niskich pobudek lub szczególnie niebezpieczne przestępstwa. Takie zachowanie funkcjonariusza jest zaprzeczeniem istoty jego służby, toteż logiczną jego konsekwencją jest pozbawienie związanych z tą służbą przywilejów. Pozbawienie takiej osoby dobrodziejstwa poprzez wyłączenie z uprzywilejowanego systemu emerytalno-rentowego na skutek wydania prawomocnego wyroku skazującego za jedno z przestępstw określonych w art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej, nie może być traktowane jako ukaranie. Jest bowiem konsekwencją przestępstwa popełnionego w okresie pełnienia służby, nie zaś sankcją. Poza tym, zaprzeczeniem istoty służby funkcjonariusza Policji jest dopuszczenie się zachowań polegających na skrajnym naruszeniu zasad służby mundurowej (a z takim niewątpliwie naruszeniem zasad, w ocenie Sądu odwoławczego, mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie), zatem pozbawienie uprawnień emerytów i rencistów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej w ramach uprzywilejowanego systemu emerytalnego przy zachowaniu możliwości korzystania z powszechnego systemu emerytalno-rentowego na zasadach określonych dla ogółu ubezpieczonych, pozostaje w granicach swobody przynależnej ustawodawcy. Oczekiwanie bowiem, że przywilej pozostania w systemie zaopatrzeniowym nie może zostać odebrany bez względu na okoliczności, nie jest oczekiwaniem usprawiedliwionym.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd Okręgowy trafnie uznał, że organ emerytalny wydając zaskarżone decyzje o ustaniu prawa M. B. do policyjnej emerytury i wstrzymaniu wypłaty świadczenia oraz o ustaniu prawa do policyjnej renty inwalidzkiej, prawidłowo zastosował obowiązujące przepisy prawa, w żadnym razie nie naruszając powoływanych przez apelującego zasad praworządnego państwa zagwarantowanych w Konstytucji RP.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną odwołujący się w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1

(występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego); pkt 2 (potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości) oraz pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Strona skarżąca wskazała, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, polegające na konieczności wyjaśnienia poniższych zagadnień prawnych przez Sąd Najwyższy:

a. jak należy rozumieć zwrot „popelnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych”, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej, w tym rozstrzygnięcie czy zwrot ten należy interpretować ściśle literalnie, zwężająco, czy też stosować wykładnię rozszerzającą?

b. czy samo skorzystanie z systemu dostępnego do wykonywania czynności służbowych przez policjanta - bez podstawy faktycznej w czynnościach służbowych - może oznaczać jednocześnie wykonywanie czynności służbowych?

c. czy popełnienie przestępstwa w związku ze stanowiskiem służbowym jest równoznaczne z popełnieniem przestępstwa w związku z wykonywaniem czynności służbowych? — przy czym wskazać należy, iż dotychczas Sądy pierwszej i drugiej instancji nie rozróżniały tych zagadnień, a zdaniem ubezpieczonego jest to kluczowa dla sprawy różnica;

d. czy popełnienie przestępstwa stypizowanego w art. 231 § 1 k.k. oznacza każdorazowo popełnienie przestępstwa w związku z wykonywaniem czynności służbowych w rozumieniu art. 10 ust. 2 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, czy też należy szczegółowo badać zakres czynu ?

e. czy przestępstwo stypizowane w art. 231 § 1 k.k. może być popełnione tylko w związku z wykonywaniem czynności służbowych w rozumieniu art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej — czy też może być popełnione bez związku z czynnościami służbowymi?

Strona skarżąca podniosła, że powyższe problemy prawne nie zostały dotychczas rozstrzygnięte zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie, a na tle niniejszej sprawy ewidentnie powstały zagadnienia prawne, których rozstrzygnięcie spowoduje rozwój prawa, a także da jednoznaczne wytyczne dla innych Sądów, co ujednolici orzecznictwo;

2. Wskazano również, iż istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów — a mianowicie istnieje potrzeba wykładni przepisu art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej, który budzi poważne wątpliwości — czy popełnienie przestępstwa w związku ze stanowiskiem służbowym było równoznaczne z popełnieniem przestępstwa w związku z wykonywaniem czynności służbowych?: Czy pojęcie „przestępstwa popełnionego w związku z wykonywaniem czynności służbowych” powinno podlegać wykładni ściśle literalnej czy wykładni rozszerzającej?

3. Ponadto, zdaniem strony skarżącej, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie przez Sąd przepisów prawa materialnego, tj. art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, co wyrażało się w przyjęciu, jakoby M. B. został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych, podczas gdy M. B. wyrokiem Sądu Rejonowego w Koszalinie z 31 października 2017 r., sygn. akt II K 245/15, został uznany za winnego zarzucanych mu czynów, które nie zostały popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych — co wprost zostało wskazane w sentencji wyroku, poprzez użycie słów „nie mając do tego legitymacji w wykonywanych czynnościach służbowych, z uwagi na to, iż przebywał w tym czasie na zwolnieniu lekarskim”.

4. W ocenie skarżącego, skarga kasacyjna jest również oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie przez Sąd przepisów prawa materialnego, tj. art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej, poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, jakoby popełnienie przestępstwa w związku ze stanowiskiem służbowym było równoznaczne z popełnieniem przestępstwa w związku z wykonywaniem czynności służbowych (z czym nie sposób jest się zgodzić), w konsekwencji której Sąd doszedł do przekonania, że M. B. został skazany

prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych, podczas gdy M. B. wyrokiem Sądu Rejonowego w Koszalinie z 31 października 2017 r., sygn. akt II K 245/15, został uznany za winnego zarzucanych mu czynów, które nie zostały popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych — co wprost zostało wskazane w sentencji wyroku, poprzez użycie słów nie mając do tego legitymacji w wykonywanych czynnościach służbowych. Z uwagi na to iż przebywał w tym czasie na zwolnieniu lekarskim”.

5. Skarga kasacyjna jest także oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie przez Sąd przepisów prawa materialnego, tj. art. 39 ust. 1 pkt 5 ustawy zaopatrzeniowej, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, co wyrażało się w przyjęciu, jakoby na gruncie niniejszej sprawy zaistniała przesłanka wygaśnięcia prawa do policyjnej emerytury i renty inwalidzkiej — w postaci skazania funkcjonariusza, który ma ustalone prawo do emerytury lub renty, prawomocnym wyrokiem sądu, o którym mowa w art. 10 ust. 2, podczas gdy nie zaistniały okoliczności uzasadniające ustanie prawa do policyjnej emerytury i renty inwalidzkiej, albowiem M. B. wyrokiem Sądu Rejonowego w Koszalinie z 31 października 2017 r., sygn. akt II K 245/15, został uznany za winnego zarzucanych mu czynów, które nie zostały popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych — co wprost zostało wskazane w sentencji wyroku, poprzez użycie słów „nie mając do tego legitymacji w wykonywanych czynnościach służbowych, z uwagi na to, iż przebywał w tym czasie na zwolnieniu lekarskim”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na brak uzasadnionych podstaw skargi jak również niewystępowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego ani potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej oraz zasądzenie od odwołującego się na rzecz Dyrektora ZER MSWiA kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.); występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu

Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Zgodnie natomiast z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym

orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Sformułowane przez skarżącego problemy prawne, przedstawiane jako zagadnienia prawne i uzasadniające twierdzenie o potrzebie wykładni przepisów, nie mają przymiotu istotnych zagadnień prawnych i nie budzą poważnych wątpliwości w zakresie wykładni wskazanych przepisów prawnych, bowiem już literalna treść art. 231 § 1 k.k. pozwala na rozstrzygnięcie tych wątpliwości. Zgodnie z tym przepisem funkcjonariusz publiczny, który, przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Z treści tego przepisu wynika, że aby doszło do popełnienia określonego w nim przestępstwa, czyn w nim określony musi być zarówno popełniony przez funkcjonariusza publicznego, jak i musi polegać na przekroczeniu uprawnień lub nie dopełnieniu obowiązków, a zatem bezpośrednio związany jest z czynnościami służbowymi funkcjonariusza. Sensem tego przepisu jest bowiem to, że funkcjonariusz podejmuje czynności służbowe bez odpowiedniej podstawy lub nie podejmuje czynności służbowych, do których był zobowiązany.

Natomiast wykładnia zaproponowana przez skarżącego, zgodnie z którą nie doszłoby do popełnienia przestępstwa związanego z wykonywaniem czynności

służbowych tylko dlatego, że odwołujący się dopuścił się czynności, do których nie był uprawniony w danym momencie (bowiem przebywał na zwolnieniu lekarskim) jest absurdalna i pozbawiona jakichkolwiek podstaw. Oznaczałoby to bowiem, że do uniknięcia konsekwencji popełnienia przestępstwa w związku z wykonywaniem czynności służbowych wystarczyłoby podjęcie czynności, do których funkcjonariusz nie ma uprawnień, w praktyce prowadziłyby to do wniosku, że popełnienie przestępstwa z art. 231 k.k. nigdy nie będzie stanowiło podstawy do pozbawienia uprawnień emerytalnych, skoro istotą czynu określonego w tym przepisie jest przekroczenie uprawnień przez funkcjonariusza lub niedopełnienie obowiązków.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto także, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Strona skarżąca nie przedstawiła również jakiegokolwiek argumentacji, która mogłaby uzasadniać oczywistą zasadność wniesionej skargi kasacyjnej. Jak wskazano powyżej, w wyroku Sądu Apelacyjnego przyjęto prawidłową wykładnię

przepisów prawa, zaś wykładnia zaproponowana przez odwołującego się nie ma żadnych podstaw.

Na marginesie należy również podnieść, że tak ujęte w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu wzajemnie się wykluczają. W orzecznictwie przyjęty jest pogląd, że nie można twierdzić, iż skarga jest oczywiście uzasadniona (co ma miejsce wówczas, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne na pierwszy rzut oka, bez pogłębionej analizy prawnej) i że jednocześnie w sprawie występują poważne zagadnienia prawne, które wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego w dokonanie pogłębionej interpretacji niejasnych przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). To, co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi, nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2012 r., I UK 118/12, LEX nr 1675225). Zatem nie do pogodzenia z oczywistą zasadnością skargi jest formułowanie w niej zagadnień prawnych, wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, a także wskazywanie na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, LEX nr 1365662).

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

[as]